Бараноўская А. – студэнтка

Навуковы кіраўнік: д. э. н., праф.
Т. Веразубава
Беларускі дзяржаўны эканамічны
універсітэт, г. Мінск, Беларусь

Негатыўныя фактары развіцця беларускага рынку лізінгу

Лізінг у Рэспубліцы Беларусь развіваецца даволі ўпэўнена і паступальна. Аднак, як паказвае практыка, існуюць некаторыя перашкоды для яго развіцця. З фактараў, якія адмоўна паўплывалі на дзейнасць лізінгавых арганізацый у 2019 г. удзельнікамі рынку былі ў першую чаргу адзначаны (па шкале ад 1 да 5):

– высокая канкурэнцыя (3,59);

– высокі кошт крэдытных рэсурсаў (3,44);

– складанасці пры атрыманні крэдытаў (3,33);

– высокія інвестыцыйныя рызыкі (3,07).

У цэлым па рынку па выніках апытання ўсіх лізінгавых арганізацый, уключаных у рэестр Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у першую чаргу былі адзначаны наступныя негатыўныя фактары:

– складанасці пры атрыманні крэдытаў (3,38);

– высокі кошт крэдытных рэсурсаў (3,34);

– высокія інвестыцыйныя рызыкі (3,26);

– высокая канкурэнцыя (3,07),

Гэта сведчыць аб практычна аднолькавых прыярытэтах ацэнкі ўплыву знешніх фактараў на іх дзейнасць сярод прафесійнай часткі лізінгавых арганізацый (якія прынялі ўдзел у рэйтынгу і фарміруюць, па сутнасці, рынак лізінгу Беларусі), і іншых лізінгавых арганізацый.

Найменшае значэнне атрымалі наступныя фактары:

– значная доля пратэрмінаванай дэбіторскай запазычанасці (0,04),

– неэфектыўная праца судовай і выканаўчай сістэмы (0,15),

– высокі ўзровень падаражэння для патэнцыйных кліентаў у сувязі з высокай коштам крэдытных рэсурсаў (0,15),

– пагаршэнне крэдытнай якасці патэнцыйных кліентаў (закрэдытаванасць) (0,19) [1, 42–43].

Таксама можна вылучыць агульныя праблемы і не вырашаныя пытанні, якія дзейнічаюць на рынку лізінгу ў Рэспубліке Беларусь. Да асноўных перашкод адносяцца:

– крызісныя чаканні сярод кіраўнікоў беларускіх прадпрыемстваў;

– псіхалагічны канфлікт інтарэсаў «права ўласнасці» і «права карыстання»;

– не хапае эфектыўнай сістэмы выканання судовых рашэнняў. Шматлікія кампаніі сутыкаліся з тым, што атрымаўшы грамадзянскі судовы загад, на працягу доўгага часу чакаюць яго рэалізацыі, а нядобрасумленны плацельшчык працягвае незаконна карыстацца маёмасцю [2, 22];

– патрабуецца ўдасканалення сістэма ўзаемадзеяння паміж дзяржаўнымі органамі ў частцы абароны правоў уласнікаў;

– нізкая інфармаванасць гаспадарчых суб’ектаў аб рынку лізінгу, а таксама ідэнтыфікацыяй паслуг як інстытута крэдытавання;

– непразрыстасць вядзення бізнесу і прадастаўлення справаздачнай інфармацыі;

– складаны пошук плацежаздольных кліентаў ва ўмовах крызісу;

– цяжкасць ўстанаўлення выгадных ставак па дагаворах лізінгу.

Таксама актыўнаму росту рынку перашкаджае высокі кошт рэсурсаў у беларускіх рублях. Пры гэтым шматлікія кампаніі валодаюць сродкамі ў валюце, аднак дзеючае заканадаўства істотна абмяжоўвае магчымасць іх выкарыстання.

Банкаўскі сектар Рэспублікі Беларусь не гатовы прадастаўляць малым і сярэднім лізінгавым кампаніям крэдытныя рэсурсы з ільготнымі працэнтнымі стаўкамі. Менавіта таму

© *Бараноўская А., 2020*

лізінгавыя кампаніі, якія з'яўляюцца даччынымі буйных замежных арганізацый, маюць доступ да больш танных крэдытных рэсурсаў, чым лізінгавыя кампаніі, якія абслугоўваюцца ў беларускіх банках. У сваю чаргу гэта перашкаджае развіццю дадзеных лізінгавых кампаній і прыводзіць да манаполіі лізінгавых кампаніі з замежным капіталам [3].

Яшчэ адным стрымліваючым фактарам з'яўляецца адсутнасць для фізічных асоб якіх-небудзь стымулюючых ільгот у частцы падаткаабкладання. Пры гэтым юрыдычныя асобы, набываючы маёмасць у лізінг, атрымліваюць права вызваліць ад абкладання падаткам на прыбытак частку сваіх даходаў, роўную суме выплачаных лізінгавых плацяжоў.

Прадстаўнікі малога бізнэсу сярод галоўных праблем, з якімі яны сутыкаюцца пры атрыманні пазыковых рэсурсаў, называюць празмерную бюракратызацыю працэсу. Паводле дадзеных шматлікіх маркетынгавых даследаванняў, менавіта хуткасць атрымання грошай, а таксама аператыўнасць адказу фінансавых структур на запыт аб прадастаўленні крэдыту, - з'яўляюцца ключавымі фактарамі пры выбары крэдытнага прадукту. Але пры гэтым, як ні дзіўна, лізінгавыя здзелкі ў якасці альтэрнатывы крэдытах разглядаюцца бізнесам далёка не ў першую чаргу. Хоць у выпадках, калі ў якасці прадмета лізінгу выступаюць транспартныя сродкі, спецтэхніка або стандартнае абсталяванне, то пытанне будзе вырашана лізінгавай кампаніяй значна хутчэй, чым банкаўскай структурай [4].

Немалаважнай перашкодай для развіцця лізінгу з'яўляецца тое, што многае высокатэхналагічнае абсталяванне не выпускаецца прадпрыемствамі Рэспублікі Беларусь. Справіцца з гэтай цяжкасцю маглі б дапамагчы падатковыя льготы пры ўвозе высокатэхналагічнага абсталявання для лізінгу. У сілу нізкай інфармаванасці пра паслугу лізінг існуе вострая неабходнасць у стварэнні адзінага лізінгавага цэнтра, які мог бы прадастаўляць звесткі аб лізінгадаўцах і лізінгаатрымальніках [5, 96].

Такім чынам, лізінгавая дзейнасць мае шэраг цяжкасцяў для развіцця ў Рэспубліцы Беларусь: нізкая інфарматыўнасць, непразрыстасць бізнесу, крызісныя чаканні, псіхалагічны канфлікт, бюракратызацыя і г.д. аднак, як адзначаюць у цяперашні час большасць экспертаў, лізінг можа стаць у Рэспубліцы Беларусь рэальнай альтэрнатывай доўгатэрміновым крэдытам, у выпадку ўнясення неабходных змяненняў у падатковае і грамадзянскае заканадаўства.

Крыніцы і літаратура

1. Шымановіч С. В., Цыбулька А. І. Беларускі рынак лізінгу. Агляд 2019 г. Мінск: УП «Энцыклапедыкс», 2020. 106 С.
2. Бойка А Якая будучыню чакае беларускі лізінг. *Фінансы, улік, аўдыт*. 2013. № 2. С. 19−24.
3. Валютны лізінг: рызыкі і магчымасці. *Электронны партал ІнфаБанк.* 2016. URL: http://infobank.by/leasingarticleview/itemid/43/default.aspx (дата доступу: 11.09.2020).
4. Асноўныя напрамкі ўдасканалення лізінгавага крэдыту Рэспублікі Беларусь. *Электронны партал Эканамічны агляд.* 2016. URL: http://www.econmotion.ru/nomecs-63-2.html (дата доступу: 11.09.2020).
5. Шунькова Н. А. Лізінг у Рэспубліцы Беларусь: праблемы і напрамкі развіцця. *Нацыянальная эканоміка Рэспублікі Беларусь: праблемы і перспектывы развіцця: матэрыялы VI Міжнар. навук.-практ. канф. студэнтаў (Мінск, 17−18 красавіка 2013 г.).* Мінск: РІВШ, 2013. С. 95−96.

Baszyński A. − dr hab., prof.
University of Adam Mickiewicz
Poznań, Poland

Crowdlearning – a revolution in teaching in a postindustrial society

Introduction. About 200 years ago, the Prussian model of education was born, based on the tripartite division of the educational system into general schools, secondary schools and universities.

© *Baszyński A., 2020*